A doua Carte de Disciplină

I - Despre Biserică și rânduiala ei în general, și prin ce se deosebește de rânduiala civilă

BISERICA lui Dumnezeu este luată uneori în sens larg, pentru toți cei care mărturisesc Evanghelia lui Isus Hristos, și astfel ea este o adunare și o părtășie nu numai a celor evlavioși, ci și a fățarnicilor, care mărturisesc totuși în afară adevărata religie.

Alteori este luată numai pentru cei evlavioși și aleși, iar uneori pentru cei care exercită o funcție spirituală în adunarea celor care mărturisesc adevărul.

Biserica, în acest din urmă sens, are o anumită putere dată de Dumnezeu, potrivit căreia folosește o jurisdicție și o guvernare proprii, exercitate spre mângâierea întregii Biserici.

Această putere bisericească este o autoritate dată de Dumnezeu Tatăl, prin Mijlocitorul Isus Hristos, Bisericii Sale adunate, și care își are temeiul în Cuvântul lui Dumnezeu, pentru a fi pusă în lucrare de aceia cărora le este încredințată, prin chemare legitimă, guvernarea spirituală a Bisericii.

Rânduiala Bisericii, care izvorăște din această putere, este o orânduire sau o formă de guvernare spirituală, care este exercitată de mădularele rânduite pentru aceasta prin Cuvântul lui Dumnezeu; și de aceea este dată în mod nemijlocit purtătorilor de slujbe, prin care este exercitată spre binele întregului trup.

Această putere este folosită în chipuri felurite: căci uneori este exercitată în mod separat, mai ales de către învățători, alteori în mod unit, prin consimțământul reciproc al celor care poartă slujba

și sarcina, după forma judecății. Cea dintâi se numește numai potestas ordinis, iar cealaltă potestas iurisdictionis.

Aceste două feluri de putere au amândouă una și aceeași autoritate, unul și același temei, una și aceeași cauză finală, dar sunt deosebite în chipul și forma punerii în lucrare, după cum reiese limpede din cuvintele Învățătorului nostru, în capitolele 16 și 18 din Matei.

Această putere și rânduială bisericească este deosebită și distinctă, prin însăși natura ei, de acea putere și rânduială care se numește putere civilă și care ține de guvernarea civilă a statului; deși amândouă sunt de la Dumnezeu și țintesc spre unul și același scop, dacă sunt folosite cum se cuvine, și anume să înainteze slava lui Dumnezeu și să aibă supuși evlavioși și buni.

Căci această putere bisericească izvorăște în mod nemijlocit de la Dumnezeu și de la Mijlocitorul Isus Hristos; și este spirituală, neavând pe pământ un cap vremelnic, ci numai pe Hristos, singurul Împărat și guvernator spiritual al Bisericii Sale.

Este un titlu uzurpat în mod mincinos de Antihrist, acela de a se numi pe sine cap al Bisericii, și nu trebuie să fie atribuit nici vreunui înger, nici vreunui om, de orice stare ar fi el, afară de Hristos, singurul Cap și Monarh în Biserică.

De aceea această putere și rânduială a Bisericii trebuie să se sprijine în mod nemijlocit pe Cuvânt, ca pe singurul ei temei, și trebuie să fie luată din izvoarele curate ale Scripturilor, Biserica ascultând glasul lui Hristos, singurul Împărat spiritual, și fiind cârmuită de legile Lui.

Regilor, prinților și magistraților le este propriu să fie numiți domni și stăpânitori peste supușii lor, pe care îi guvernează în cele civile; dar numai lui Hristos Îi este propriu să fie numit Domn și Învățător în guvernarea spirituală a Bisericii, iar toți ceilalți care poartă o slujbă în ea nu trebuie să uzurpe stăpânire în ea, nici să fie numiți domni, ci numai slujitori, ucenici și servitori. Căci este

slujba proprie a lui Hristos să poruncească și să cârmuiască Biserica Sa în întregul ei, și fiecare biserică particulară, prin Duhul și Cuvântul Său, prin slujirea oamenilor.

Cu toate acestea, după cum slujitorii și ceilalți din starea bisericească sunt supuși magistratului civil, tot astfel persoana magistratului trebuie să fie supusă Bisericii în cele spirituale și în guvernarea bisericească. Iar exercitarea ambelor acestor jurisdicții nu poate sta în mod obișnuit în una și aceeași persoană.

Puterea civilă se numește puterea sabiei, iar cealaltă puterea cheilor.

Puterea civilă trebuie să le poruncească celor spirituali să-și exercite și să-și facă slujba potrivit Cuvântului lui Dumnezeu; cârmuitorii spirituali trebuie să-i ceară magistratului creștin să împartă dreptatea, să pedepsească viciul și să apere libertatea și liniștea Bisericii în hotarele lor.

Magistratul poruncește lucruri exterioare, pentru pacea și liniștea exterioară între supuși; slujitorul se ocupă de lucrurile exterioare numai de dragul conștiinței.

Magistratul se ocupă numai de lucrurile exterioare și de faptele săvârșite înaintea oamenilor, dar cârmuitorul spiritual judecă, prin Cuvântul lui Dumnezeu, atât simțămintele lăuntrice, cât și faptele exterioare, în privința conștiinței.

Magistratul civil cere și dobândește ascultare prin sabie și prin alte mijloace exterioare, dar slujirea bisericească, prin sabia spirituală și prin mijloace spirituale.

Magistratul nu trebuie nici să predice, nici să administreze sacramentele, nici să aplice cenzurile Bisericii, nici măcar să prescrie vreo regulă despre cum trebuie făcute acestea, ci să le poruncească slujitorilor să păzească regula poruncită în Cuvânt și să-i pedepsească pe călcători prin mijloace civile. Slujitorii nu exercită jurisdicția civilă, ci îl învață pe magistrat cum trebuie ea

exercitată potrivit Cuvântului.

Magistratul trebuie să sprijine, să mențină și să întărească jurisdicția Bisericii. Slujitorii trebuie să-i sprijine pe prinții lor în toate lucrurile care se potrivesc cu Cuvântul, cu condiția să nu-și neglijeze propria lor sarcină amestecându-se în treburile civile.

În sfârșit, după cum slujitorii sunt supuși judecății și pedepsei magistratului în lucrurile exterioare, dacă greșesc, tot astfel magistrații trebuie să se supună disciplinei Bisericii, dacă păcătuiesc în chestiuni de conștiință și de religie.

II - Despre rânduiala Bisericii și despre persoanele și purtătorii de slujbe cărora le este încredințată administrarea ei

DUPĂ cum în rânduiala civilă întregul stat constă din cei care sunt guvernatori sau magistrați și din cei care sunt guvernați sau supuși, tot astfel în rânduiala Bisericii unii sunt rânduiți să fie cârmuitori, iar celelalte mădulare ale ei să fie cârmuite și să asculte, potrivit Cuvântului lui Dumnezeu și insuflării Duhului Său, totdeauna sub un singur Cap și Guvernator suprem, Isus Hristos.

Apoi, întreaga rânduială a Bisericii constă din trei lucruri: din doctrină, disciplină și distribuire. Doctrinei îi este alăturată administrarea sacramentelor; și potrivit părților acestei împărțiri se ridică un fel de slujbași întreiți în Biserică, și anume slujitori predicatori, bătrâni guvernatori și diaconi distribuitori. Și toți aceștia pot fi numiți cu un nume general: slujitori ai Bisericii. Căci, deși Biserica lui Dumnezeu este cârmuită și guvernată de Isus Hristos, care este singurul ei Împărat, Mare Preot și Cap, totuși El Se folosește de slujirea oamenilor, ca de mijlocul cel mai necesar pentru acest scop.

Căci astfel a ridicat El din vreme în vreme, înainte de Lege, sub Lege și în vremea Evangheliei, spre marea noastră mângâiere, oameni înzestrați cu darurile Duhului pentru guvernarea spirituală

a Bisericii Sale, exercitându-Și prin ei propria Sa putere, prin Duhul și Cuvântul Său, spre zidirea ei.

Și, ca să înlăture orice prilej de tiranie, El vrea ca ei să cârmuiască prin consimțământul reciproc al fraților și cu egalitate de putere, fiecare potrivit funcției sale.

În Noul Testament și în vremea Evangheliei, El S-a folosit de slujirea apostolilor, profeților, evangheliștilor, păstorilor și doctorilor în administrarea Cuvântului; de slujba bătrânilor pentru buna rânduială și administrarea disciplinei; de slujba diaconilor pentru a avea grija bunurilor bisericești.

Unele dintre aceste funcții bisericești sunt obișnuite, iar altele extraordinare sau vremelnice. Sunt trei funcții extraordinare: slujba de apostol, de evanghelist și de profet, care nu sunt perpetue și acum au încetat în Biserica lui Dumnezeu, afară de cazul când I-a plăcut lui Dumnezeu, în mod extraordinar, să ridice din nou pentru o vreme pe vreunii dintre ei.

Sunt patru funcții sau slujbe obișnuite în Biserica lui Dumnezeu: slujba de păstor, slujitor sau episcop; de doctor; de prezbiter sau bătrân; și de diacon.

Aceste slujbe sunt obișnuite și trebuie să dăinuiască pentru totdeauna în Biserică, fiind necesare pentru guvernarea și rânduiala ei; și nicio altă slujbă în afară de acestea nu trebuie primită sau îngăduită în Biserica lui Dumnezeu, întemeiată potrivit Cuvântului Său.

De aceea toate titlurile ambițioase născocite în împărăția lui Antihrist și în ierarhia lui uzurpată, care nu sunt de unul dintre aceste patru feluri, împreună cu slujbele care depind de ele, trebuie, într-un cuvânt, lepădate.

III - Cum trebuie să fie primite în slujba lor persoanele care poartă funcții bisericești

Vocația sau chemarea este comună tuturor celor care urmează să poarte o slujbă în Biserică, și ea este calea legitimă prin care persoanele cu însușirile cerute sunt ridicate la vreo slujbă spirituală în Biserica lui Dumnezeu.

Fără această chemare legitimă, niciodată nu i-a fost îngăduit vreunei persoane să se amestece în vreo funcție bisericească.

Sunt două feluri de chemare: una extraordinară, de la Dumnezeu în mod nemijlocit, cum a fost cea a profeților și a apostolilor, care în bisericile întemeiate și deja bine reformate nu are loc.

Cealaltă chemare este cea obișnuită, care, pe lângă chemarea lui Dumnezeu și mărturia lăuntrică a unei conștiințe bune, este aprobarea legitimă și judecata exterioară a oamenilor, potrivit Cuvântului lui Dumnezeu și rânduielii statornicite în Biserica Sa.

Nimeni nu trebuie să îndrăznească să intre în vreo slujbă bisericească fără această bună mărturie înaintea lui Dumnezeu, care singur cunoaște inimile oamenilor.

Această chemare obișnuită și exterioară are două părți: alegerea și hirotonirea. Alegerea este alegerea unei persoane sau a unor persoane, cele mai destoinice, pentru slujba care este vacantă, prin judecata consistoriului și cu consimțământul congregației căreia îi va fi rânduită persoana sau persoanele respective.

Însușirile cerute în general tuturor celor care urmează să poarte o sarcină în Biserică constau în sănătatea credinței și evlavia vieții, după cum sunt înfățișate îndeajuns în Cuvânt.

În rânduiala alegerii trebuie să se ferească ca vreo persoană să fie impusă în vreo slujbă a Bisericii împotriva voii congregației căreia îi este rânduită, sau fără glasul consistoriului.

Nimeni nu trebuie să fie impus sau așezat în locurile deja ocupate, sau în vreun post care nu este vacant, pentru vreun interes lumesc; iar ceea ce se numește beneficiu nu trebuie să fie nimic

altceva decât întreținerea slujitorilor care sunt chemați în mod legitim.

Hirotonirea este punerea deoparte și sfințirea persoanei rânduite pentru Dumnezeu și pentru Biserica Sa, după ce a fost bine cercetată și găsită cu însușirile cerute.

Ceremoniile hirotonirii sunt postul, rugăciunea stăruitoare și punerea mâinilor consistoriului.

Toți aceștia, după cum trebuie să fie ridicați de Dumnezeu și făcuți de El destoinici pentru lucrarea la care sunt chemați, tot astfel trebuie să știe că solia lor este mărginită la Cuvântul lui Dumnezeu, ale cărui hotare nu trebuie să le treacă.

Toți aceștia trebuie să ia numai acele titluri și nume (ca nu cumva să se înalțe și să se umfle în ei înșiși) pe care li le dau Scripturile, ca acelea care înseamnă osteneală, trudă și lucru, și sunt nume de slujbe și de slujire, și nu de lenevie, demnitate, cinste lumească sau întâietate, care sunt mustrate și oprite în mod expres de Hristos, Învățătorul nostru.

Toți acești purtători de slujbe trebuie să aibă propriile lor turme particulare, în mijlocul cărora să-și exercite sarcina.

Toți trebuie să locuiască împreună cu ele și să le cerceteze și să le supravegheze, fiecare în chemarea sa.

Și, în general, aceste două lucruri trebuie să le aibă toți în vedere: slava lui Dumnezeu și zidirea Bisericii Sale, în împlinirea datoriilor lor în chemarea lor.

IV - Despre purtătorii de slujbe în particular, și mai întâi despre păstori sau slujitori

Păstorii, episcopii sau slujitorii sunt aceia care sunt rânduiți pentru congregații particulare, pe care le cârmuiesc prin Cuvântul

lui Dumnezeu și asupra cărora veghează. În această privință, uneori sunt numiți păstori, pentru că își hrănesc congregația; uneori Episcopi, sau episcopi, pentru că veghează asupra turmei lor; uneori slujitori, din pricina slujirii și slujbei lor; și uneori de asemenea prezbiteri sau bătrâni, pentru seriozitatea purtării pe care trebuie s-o aibă în îngrijirea guvernării spirituale, care trebuie să le fie cât se poate de scumpă.

Cei care sunt chemați la slujire, sau care se oferă pentru ea, nu trebuie să fie aleși fără să li se încredințeze o anumită turmă.

Nimeni nu trebuie să se vâre singur sau să uzurpe această slujbă fără chemare legitimă.

Cei care au fost o dată chemați de Dumnezeu și aleși în chip cuvenit de oameni, după ce au primit o dată sarcina slujirii, nu-și pot părăsi funcțiile.

Dezertorii trebuie să fie mustrați și, în caz de încăpățânare, în cele din urmă excomunicați.

Niciun păstor nu-și poate părăsi turma fără învoirea adunării provinciale sau naționale; iar dacă face aceasta, după ce n-a ascultat de mustrări, să cadă asupra lui cenzurile Bisericii.

Păstorilor le revine învățarea Cuvântului lui Dumnezeu, la timp și nelatimp, în public și în particular, trudind totdeauna să zideasc ă și să-și împlinească datoria de conștiință, după cum îi prescrie Cuvântul lui Dumnezeu.

Numai păstorilor le revine administrarea sacramentelor, la fel ca administrarea Cuvântului; căci amândouă sunt rânduite de Dumnezeu ca mijloace de a ne învăța, unul prin ureche, iar celălalt prin ochi și prin celelalte simțuri, pentru ca prin amândouă cunoștința să fie transmisă minții.

Din același motiv, păstorului îi revine să se roage pentru popor, și anume pentru turma încredințată sarcinii sale, și să-l

binecuvânteze în Numele Domnului, care nu va îngădui ca binecuvântările slujitorilor Săi credincioși să fie zadarnice.

El trebuie de asemenea să vegheze asupra purtării turmei sale, ca să le poată aplica cu atât mai bine învățătura, mustrându-i pe cei destrăbălați și îndemnându-i pe cei evlavioși să rămână în frica Domnului.

Slujitorului îi revine, după o procedură legitimă a consistoriului, să rostească sentința de legare și dezlegare asupra oricărei persoane, potrivit puterii cheilor date Bisericii.

Tot lui îi revine, după o procedură legitimă a consistoriului în această chestiune, să oficieze căsătoria între cei care urmează să fie uniți în ea și să rostească binecuvântarea Domnului asupra celor care intră în această legătură sfântă în frica lui Dumnezeu.

Și, în general, toate anunțurile publice care trebuie făcute în Biserică, înaintea congregației, privitoare la treburile bisericești care țin de slujba unui slujitor; căci el este ca un sol și un vestitor între Dumnezeu și popor în toate aceste treburi.

V - Despre doctori și slujba lor, și despre școli

UNA dintre cele două funcții obișnuite și perpetue care trudesc în Cuvânt este slujba doctorului, care poate fi numit de asemenea profet, episcop, bătrân, catehet, adică învățător al catehismului și al principiilor elementare ale religiei.

Slujba lui este să deschidă în mod simplu gândul Duhului lui Dumnezeu din Scripturi, fără aplicațiile pe care le folosesc slujitorii, pentru ca cei credincioși să fie instruiți și să fie predată învățătura sănătoasă, și pentru ca puritatea Evangheliei să nu fie stricată prin neștiință sau prin păreri rele.

El se deosebește de păstor nu numai prin nume, ci și prin deosebirea darurilor. Căci doctorului îi este dat cuvântul

cunoștinței, ca să deschidă prin învățătură simplă tainele credinței; păstorului, darul înțelepciunii, ca să le aplice prin îndemn la purtarea turmei, după cum cere prilejul.

Sub numele și slujba de doctor cuprindem de asemenea rânduiala din școli, colegii și universități, care a fost menținută cu grijă din vreme în vreme, atât la iudei și la creștini, cât și la neamurile păgâne.

Doctorul, fiind un bătrân, după cum s-a spus, trebuie să-l ajute pe păstor în guvernarea Bisericii și să lucreze împreună cu bătrânii, frații săi, în toate adunările, deoarece tâlcuirea Cuvântului, care este singurul judecător în chestiunile bisericești, este încredințată sarcinii sale.

Dar a predica poporului, a administra sacramentele și a oficia căsătorii nu țin de doctor, dacă nu este chemat în mod obișnuit și la altceva; totuși păstorul poate învăța în școli, ca unul care are darul cunoștinței, adesea potrivit pentru acest scop, după cum mărturisesc exemplele lui Policarp și ale altora; etc.

VI - Despre bătrâni și slujba lor

CUVÂNTUL „bătrân” din Scriptură este uneori un nume de vârstă, alteori de slujbă. Când este numele unei slujbe, uneori este luat în sens larg, cuprinzând atât pe păstori și pe doctori, cât și pe cei care sunt numiți seniori sau bătrâni.

În această împărțire a noastră, îi numim bătrâni pe aceia pe care apostolii îi numesc președinți sau guvernatori. Slujba lor, după cum este obișnuită, tot astfel este perpetuă și totdeauna necesară în Biserica lui Dumnezeu. Slujba de bătrân este o funcție spirituală, ca și slujirea.

Bătrânii, o dată chemați în mod legitim la această slujbă și având de la Dumnezeu daruri potrivite pentru a o exercita, nu o mai pot părăsi. Totuși, în anumite congregații poate fi ales un număr atât

de mare de bătrâni încât o parte dintre ei să le poată lua locul celorlalți pentru o perioadă rezonabilă, cum era la leviți sub Lege în slujirea Templului.

Numărul bătrânilor din fiecare congregație nu poate fi bine mărginit, ci trebuie să fie potrivit cu întinderea și nevoia poporului.

Nu este necesar ca toți bătrânii să fie și învățători ai Cuvântului, deși cei mai de seamă trebuie să fie astfel, și aceștia sunt vrednici de îndoită cinste.

Ce fel de persoane trebuie să fie ei, lăsăm aceasta pe seama Cuvântului expres, și anume a canoanelor scrise de apostolul Pavel.

Slujba lor este, atât în mod separat, cât și în mod unit, să vegheze cu sârguință asupra turmei încredințate sarcinii lor, atât în public, cât și în particular, ca să nu intre în ea nicio stricăciune a religiei sau a moravurilor.

După cum păstorii și doctorii trebuie să fie sârguincioși în a învăța și a semăna sămânța Cuvântului, tot astfel bătrânii trebuie să fie grijulii în a căuta rodul ei în popor.

Lor le revine să-l ajute pe păstor la cercetarea celor care vin la Masa Domnului; de asemenea, la cercetarea bolnavilor.

Ei trebuie să facă să fie puse în lucrare cu grijă hotărârile adunărilor, atât cele particulare, cât și cele generale.

Ei trebuie să fie sârguincioși în a-i mustra pe toți oamenii cu privire la datoria lor, potrivit regulii Evangheliei.

Lucrurile pe care nu le pot îndrepta prin mustrări particulare trebuie să le aducă înaintea consistoriului.

Slujba lor principală este să țină adunări împreună cu păstorii și doctorii, care sunt și ei din numărul lor, pentru statornicirea bunei rânduieli și punerea în lucrare a disciplinei, adunări cărora le sunt

supuse toate persoanele care locuiesc în hotarele lor.

VII - Despre consistorii, adunări și disciplină

Consistoriile și adunările sunt alcătuite de obicei din păstori, doctori și din aceia pe care îi numim de obicei bătrâni, care nu trudesc în Cuvânt și în învățătură, despre care, și despre a căror putere separată, s-a vorbit.

Adunările sunt de patru feluri. Căci ele sunt fie ale unor biserici și congregații particulare, una sau mai multe, fie ale unei provincii, fie ale unei națiuni întregi, fie ale tuturor și feluritelor națiuni care mărturisesc pe unul și același Isus Hristos.

Toate adunările bisericești au puterea de a se întruni în mod legitim pentru a trata lucrurile care privesc Biserica și care țin de sarcina lor.

Ele au puterea de a rândui vremurile și locurile pentru acest scop și, la o întrunire, de a rândui ziua, vremea și locul pentru o alta.

În toate adunările trebuie să fie ales un moderator, prin consimțământul comun al tuturor fraților întruniți, care să propună chestiunile, să strângă voturile și să facă să fie păstrată buna rânduială în adunări.

Trebuie să se ia seama, mai ales de către moderator, ca în adunări să fie tratate numai lucruri bisericești și să nu fie niciun amestec în vreun lucru care ține de jurisdicția civilă.

Fiecare adunare are puterea de a trimite din numărul ei unul sau mai mulți vizitatori, ca să vadă cum sunt cârmuite toate lucrurile în hotarele jurisdicției lor.

Vizitarea mai multor biserici nu este o slujbă bisericească obișnuită în persoana unui singur om, nici nu poate fi atribuit numai vizitatorului numele de episcop, nici nu este necesar să

rămână totdeauna în persoana unui singur om, ci consistoriului îi revine să trimită persoane cu însușirile cerute pentru a vizita pro re nata.

Scopul final al adunărilor este, mai întâi, să păstreze religia și învățătura în curăție, fără rătăcire și stricăciune; apoi, să păstreze cuviința și buna rânduială în Biserică.

Pentru această rânduială, ele pot face anumite reguli și rânduieli privitoare la buna purtare a tuturor mădularelor Bisericii în chemarea lor.

Ele au de asemenea puterea de a abroga și a desființa toate statutele și rânduielile privitoare la chestiunile bisericești care sunt găsite vătămătoare și nefolositoare și nu se potrivesc cu vremea, sau de care poporul face abuz.

Ele au puterea de a aplica disciplina și pedeapsa bisericească asupra tuturor călcătorilor și disprețuitorilor mândri ai bunei rânduieli și orânduiri a Bisericii; și astfel întreaga disciplină este în mâinile lor.

Cel dintâi fel și soi de adunări, deși sunt în cadrul congregațiilor particulare, exercită totuși puterea, autoritatea și jurisdicția Bisericii prin consimțământ reciproc, și de aceea poartă uneori numele de biserică.

Când vorbim despre bătrânii congregațiilor particulare, nu înțelegem că fiecare biserică parohială particulară poate sau are îngăduința să aibă propriul ei consistoriu particular, mai ales la țară; ci socotim că trei, patru, mai multe sau mai puține biserici particulare pot avea un singur consistoriu, comun tuturor, ca să le judece pricinile bisericești.

Totuși este potrivit ca unii dintre bătrâni să fie aleși din fiecare congregație particulară, ca să lucreze împreună cu ceilalți frați ai lor în adunarea comună și să primească semnalările păcatelor din propriile lor biserici și să le aducă înaintea adunării.

Aceasta o deducem din practica Bisericii primare, în care bătrânii, sau colegiile de seniori, erau așezați în cetăți și în locuri de seamă.

Puterea consistoriilor lor particulare este să depună o trudă sârguincioasă în hotarele încredințate sarcinii lor, ca bisericile să fie păstrate în bună rânduială, să cerceteze cu sârguință pe persoanele stricate și nesupuse și să se ostenească să le aducă înapoi pe cale, fie prin mustrare, fie prin amenințarea cu judecățile lui Dumnezeu, fie prin pedeapsă.

Consistoriului îi revine să ia seama ca Cuvântul lui Dumnezeu să fie predicat curat în hotarele lor, sacramentele să fie administrate cum se cuvine, disciplina să fie menținută cum se cuvine și bunurile bisericești să fie împărțite fără stricăciune.

Acestui fel de adunare îi revine să facă să fie păzite și puse în lucrare rânduielile făcute de adunările provinciale, naționale și generale.

Să facă rânduieli care privesc τὸ πρέπον în Biserică, pentru buna cuviință a bisericilor particulare pe care le guvernează; cu condiția să nu schimbe nicio regulă făcută de adunările generale sau provinciale și să le înștiințeze dinainte pe adunările provinciale despre regulile pe care le vor face, și să le desființeze pe cele care tind spre vătămarea lor.

Ea are puterea de a-i excomunica pe cei încăpățânați.

Puterea de a-i alege pe cei care poartă sarcini bisericești îi revine acestui fel de adunare, în propriile ei hotare, dacă este bine întemeiată și alcătuită din mulți păstori și bătrâni cu destoinicie îndestulătoare.

Din același motiv îi revine acestui fel de adunare și destituirea lor, precum a celor care învață o doctrină rătăcită și stricată, a celor care duc o viață de scandal și, după mustrare, nu se lasă de ea, a celor care sunt dedați schismei sau răzvrătirii împotriva Bisericii, blasfemiei vădite, simoniei, stricăciunii mitei, înșelăciunii,

sperjurului, curviei, furtului, beției, bătăii vrednice de pedeapsă după lege, cametei, dansului, infamiei, și a tuturor celorlalți care merită să fie despărțiți de Biserică.

De asemenea, cei care sunt găsiți cu totul nedestoinici pentru a-și împlini sarcina trebuie să fie destituiți, iar celelalte biserici trebuie să fie înștiințate despre aceasta, ca să nu-i primească pe cei destituiți.

Totuși nu trebuie să fie destituiți cei care, din pricina vârstei, a bolii sau a altor întâmplări, ajung nepotriviți pentru a-și face slujba; în acest caz cinstea lor trebuie să le rămână, biserica lor trebuie să-i întrețină, iar pentru a le face slujba trebuie să fie rânduiți alții.

Adunări provinciale numim întrunirile legitime ale păstorilor, doctorilor și celorlalți bătrâni dintr-o provincie, adunați pentru treburile comune ale bisericilor din ea, care pot fi numite de asemenea conferința Bisericii și a fraților.

Aceste adunări sunt instituite pentru ca chestiunile importante să fie tratate prin consimțământul și ajutorul reciproc al fraților din acea provincie, după cum cere nevoia.

Această adunare are puterea de a trata, a rândui și a îndrepta toate lucrurile săvârșite sau făcute greșit în adunările particulare.

Ea are puterea de a-i destitui pe purtătorii de slujbe din acea provincie pentru cauze bune și drepte, care merită destituirea.

Și, în general, aceste adunări au întreaga putere a consistoriilor particulare din care sunt alcătuite.

Adunarea națională, care la noi este cea generală, este o întrunire legitimă a tuturor bisericilor din regatul sau națiunea în care este folosită și adunată, pentru treburile comune ale Bisericii, și poate fi numită consistoriul general al tuturor bisericilor din regat. Nimeni nu este obligat să vină la această adunare ca să voteze,

decât persoanele bisericești, într-un număr pe care îl va socoti bun aceeași adunare, fără a le exclude pe celelalte persoane care vor voi să vină la adunarea numită ca să propună, să asculte și să dezbată.

Această adunare este instituită pentru ca toate lucrurile săvârșite sau făcute greșit în adunările provinciale să poată fi îndreptate și tratate, iar lucrurile care slujesc în general spre binele întregului trup al Bisericii din regat să poată fi prevăzute, tratate și rânduite spre slava lui Dumnezeu.

Ea trebuie să aibă grijă ca să fie întemeiate biserici în locurile în care nu sunt întemeiate.

Ea trebuie să prescrie regula după care trebuie să procedeze în toate lucrurile celelalte două feluri de adunări.

Această adunare trebuie să ia seama ca jurisdicția spirituală și cea civilă să nu fie amestecate, spre vătămarea Bisericii; ca patrimoniul Bisericii să nu fie risipit, nici folosit cu abuz; și, în general, cu privire la toate treburile importante care privesc binele și buna rânduială a tuturor bisericilor din regat, ea trebuie să-și interpună autoritatea.

Pe lângă acestea, mai este un alt fel de adunare, mai generală, care este a tuturor națiunilor și a tuturor stărilor de persoane din Biserică, reprezentând Biserica universală a lui Hristos, care poate fi numită în mod propriu Adunarea Generală sau Conciliul General al Bisericii lui Dumnezeu.

Aceste adunări au fost rânduite și convocate mai ales când se ridica în Biserică vreo mare schismă sau controversă de doctrină, și au fost convocate la porunca împărăților evlavioși din vremea aceea, pentru a înlătura schismele din Biserica universală a lui Dumnezeu; și, pentru că ele nu țin de starea particulară a vreunui regat, încetăm să mai vorbim despre ele.

VIII - Despre diaconi și slujba lor, ultima funcție obișnuită în Biserică

CUVÂNTUL Διάκονος este luat uneori în sens larg, cuprinzând pe toți cei care poartă o slujbă în slujirea și în funcția spirituală din Biserică.

Dar acum, după cum vorbim noi, el este luat numai pentru aceia cărora le revine strângerea și împărțirea milosteniilor credincioșilor și a bunurilor bisericești.

Slujba diaconilor, luată astfel, este o funcție bisericească obișnuită și perpetuă în Biserica lui Hristos.

Ce însușiri și datorii trebuie să aibă cel care este chemat la această funcție, lăsăm aceasta pe seama Scripturilor, care sunt limpezi.

Diaconul trebuie să fie chemat și ales ca și ceilalți slujbași spirituali, despre a căror alegere s-a vorbit mai înainte.

Slujba și puterea lor sunt să primească și să împartă toate bunurile bisericești celor cărora le sunt rânduite.

Aceasta trebuie s-o facă potrivit judecății și rânduielii prezbiteriilor sau consistoriilor (din care diaconii nu fac parte), ca patrimoniul Bisericii și al săracilor să nu fie întors în folosul unor persoane particulare, nici împărțit pe nedrept.

IX - Despre patrimoniul Bisericii și împărțirea lui

PRIN patrimoniul Bisericii înțelegem orice lucru care a fost dat vreodată mai înainte sau va fi dat în vremurile viitoare, sau care, prin consimțământul sau obiceiul universal al țărilor care mărturisesc religia creștină, a fost închinat folosinței și folosului public al Bisericii.

Astfel încât sub numele de patrimoniu cuprindem toate lucrurile date sau care vor fi date Bisericii și slujirii lui Dumnezeu, precum pământuri, clădiri, posesiuni, rente anuale și toate cele asemenea,

cu care este înzestrată Biserica, fie prin donații, fundații, danii perpetue, fie prin orice alte titluri legitime ale regilor, prinților sau ale oricăror persoane mai mici decât ei, împreună cu darurile necontenite ale credincioșilor.

Cuprindem de asemenea toate lucrurile care, prin legi sau obicei, sau prin uzanța țărilor, au fost închinate folosinței și folosului Bisericii; de felul acesta sunt zeciuielile, casele parohiale, pământurile parohiale și cele asemenea, care, prin legile comune și locale și prin obiceiul universal, sunt stăpânite de Biserică.

A lua ceva din acest patrimoniu prin mijloace nelegiuite și a-l întoarce în folosul particular și profan al vreunei persoane, socotim că este un sacrilegiu vrednic de urât înaintea lui Dumnezeu.

Bunurile bisericești trebuie să fie strânse și împărțite de diaconi, după cum rânduiește Cuvântul lui Dumnezeu, pentru ca cei care poartă o slujbă în Biserică să fie îngrijiți fără grijă și neliniște.

În Biserica apostolică, diaconii erau rânduiți să strângă și să împartă orice sumă era strânsă de la credincioși, ca s-o împartă pentru nevoile sfinților, astfel încât nimeni să nu ducă lipsă printre credincioși.

Aceste strângeri nu erau numai din ceea ce se strângea sub formă de milostenie, cum presupun unii, ci și din alte bunuri, mobile și imobile, din pământuri și posesiuni, al căror preț era adus la picioarele apostolilor.

Această slujbă a rămas în mâinile diaconilor, care administrau toate bunurile Bisericii, până când starea ei a fost stricată de Antihrist, după cum mărturisesc canoanele vechi.

Aceleași canoane pomenesc despre o împărțire în patru a patrimoniului Bisericii, din care o parte era dată păstorului sau episcopului pentru întreținerea și ospitalitatea lui; alta bătrânilor și diaconilor și întregului cler; a treia săracilor, bolnavilor și străinilor; a patra pentru susținerea celorlalte treburi ale Bisericii,

mai ales a celor extraordinare.

Adăugăm la acestea și școlile și învățătorii de școală, care trebuie și pot fi bine întreținuți din aceleași bunuri și sunt cuprinși în cler. Cu ei îi alăturăm de asemenea pe grefierii adunărilor, atât particulare, cât și generale, pe sindicii sau procuratorii treburilor Bisericii, pe cei care intonează psalmii și pe alți slujbași obișnuiți asemenea ai Bisericii, în măsura în care sunt necesari.

X - Despre slujba magistratului creștin în Biserică

Deși toate mădularele Bisericii sunt datoare, fiecare în chemarea sa și potrivit ei, să înainteze Împărăția lui Isus Hristos, atât cât le stă în putere, totuși mai ales prinții creștini și ceilalți magistrați sunt datori să facă aceasta.

Căci ei sunt numiți în Scriptură hrănitori ai Bisericii, întrucât prin ei ea este, sau cel puțin trebuie să fie, întreținută, ocrotită, sprijinită și apărată împotriva tuturor celor care ar căuta să-i facă rău.

Astfel, ține de slujba unui magistrat creștin să sprijine și să întărească în toate privințele lucrările evlavioase ale Bisericii; și anume să vegheze ca starea publică și slujirea ei să fie menținute și întreținute, după cum se cuvine, potrivit Cuvântului lui Dumnezeu.

Să vegheze ca Biserica să nu fie năpădită, nici vătămată de învățători mincinoși și de simbriași, nici locurile ei să fie ocupate de câini muți sau de pântece leneșe.

Să sprijine și să mențină disciplina Bisericii și să-i pedepsească în cele civile pe cei care nu vor să asculte de cenzura ei, fără a amesteca totuși niciodată o jurisdicție cu cealaltă.

Să vegheze ca să se facă o îngrijire îndestulătoare pentru slujire, pentru școli și pentru săraci; iar dacă aceștia nu au îndeajuns ca

să-și vadă de sarcinile lor, să le împlinească lipsa chiar din propriile lor venituri, dacă este nevoie.

Să le dea mână de ajutor atât pentru ocrotirea persoanelor lor de nedreptate și de silnicie fățișă, cât și pentru veniturile și posesiunile lor, ca să nu fie înșelați, jefuiți, nici despuiați de ele.

Să nu îngăduie ca patrimoniul Bisericii să fie întrebuințat pentru folosințe profane și nelegiuite, sau să fie mâncat de pântece leneșe și de cei care nu au nicio funcție legitimă în Biserică, spre vătămarea slujirii, a școlilor, a săracilor și a altor folosințe evlavioase pentru care trebuie să fie cheltuit.

Să facă legi și rânduieli potrivite cu Cuvântul lui Dumnezeu, pentru înaintarea Bisericii și a rânduielii ei, fără a uzurpa nimic din ceea ce nu ține de sabia civilă, ci aparține slujbelor care sunt pur bisericești, cum este slujirea Cuvântului și a sacramentelor, folosirea disciplinei bisericești și punerea ei în lucrare spirituală, sau orice parte a puterii cheilor spirituale, pe care Învățătorul nostru a dat-o apostolilor și adevăraților lor urmași.

Și, deși regii și prinții evlavioși, uneori, prin propria lor autoritate, când Biserica este stricată și toate lucrurile sunt în neorânduială, așază slujitori și restabilesc adevărata slujire a Domnului, după exemplul unor regi evlavioși ai lui Iuda și al mai multor împărați evlavioși, și al unor regi de asemenea, în lumina Noului Testament, totuși, acolo unde slujirea Bisericii a fost o dată întemeiată în mod legitim, iar cei care sunt așezați în ea își fac slujba cu credincioșie, toți prinții și magistrații evlavioși trebuie să le asculte glasul și să li se supună, și să cinstească maiestatea Fiului lui Dumnezeu, care vorbește prin ei.

XI - Despre abuzurile care încă mai rămân în Biserică, pe care dorim să fie reformate

DUPĂ cum este datoria magistratului evlavios să mențină libertatea de acum, pe care a dat-o Dumnezeu prin predicarea Cuvântului Său și prin adevărata administrare a sacramentelor în acest regat, tot astfel este datoria lui să îngrijească ca toate abuzurile care încă mai rămân în Biserică să fie înlăturate și cu totul îndepărtate.

De aceea, mai întâi, primirea unor oameni în titlurile papistășești de beneficii, care nu slujesc și nu au nicio funcție în Biserica reformată a lui Hristos, precum stareți, comendatari, priori, prioare și alte titluri ale mănăstirilor, ale căror lăcașuri sunt acum, în cea mai mare parte, prin dreapta judecată a lui Dumnezeu, dărâmate și curățate de idolatrie, este un abuz vădit, și nu înseamnă a primi Împărăția lui Hristos printre noi, ci mai degrabă a o refuza.

Tot așa, cei care odinioară erau numiți capitulele și conventele mănăstirilor, ale bisericilor catedrale și ale locurilor asemenea nu mai slujesc acum la nimic altceva decât la a da în feudă și în arendă ce a mai rămas, dacă a mai rămas ceva, din pământurile și zeciuielile Bisericii, spre vătămarea și paguba ei, după cum ne învață experiența de fiecare zi; și de aceea trebuie să fie cu totul abrogate și desființate.

De aceeași natură sunt decanii, arhidiaconii, cantorii, subcantorii, tezaurierii, cancelarii și ceilalți care au titluri asemenea, care izvorăsc numai de la papă și din dreptul canonic, și care nu au niciun loc în Biserica reformată.

De asemenea, bisericile care sunt unite laolaltă și alipite prin anexare la beneficiile lor trebuie să fie despărțite și împărțite și date unor slujitori cu însușirile cerute, după cum cere Cuvântul lui Dumnezeu.

Nici asemenea abuzatori ai patrimoniului Bisericii nu trebuie să aibă vot în Parlament, nici să șadă în Consiliu sub numele Bisericii și al oamenilor Bisericii, spre vătămarea și paguba libertății ei și a

legilor regatului făcute în favoarea Bisericii reformate.

Cu atât mai puțin este îngăduit ca vreo persoană dintre acești oameni să aibă cinci, șaisprezece, douăzeci sau mai multe biserici, toate cerând grija sufletelor, și să se bucure de patrimoniul lor, fie prin primirea din partea prințului, fie a Bisericii, în această lumină a Evangheliei. Căci nu este decât o batjocură să ceri reformă acolo unde asemenea lucruri au loc.

Și întrucât în rânduiala luată la Leith, în anul Domnului 1571, se pare că asemenea oameni pot fi primiți, dacă sunt găsiți cu însușirile cerute, fie acea așa-zisă rânduială este împotriva oricărei bune rânduieli, fie trebuie înțeleasă nu despre cei care au însușiri pentru treburile lumești sau pentru a sluji la curte, ci despre cei care au însușiri pentru a învăța Cuvântul lui Dumnezeu și au primirea lor legitimă din partea Bisericii.

Cât despre episcopi, dacă numele de ἐπίσκοπος este luat în sensul său propriu, ei sunt totuna cu slujitorii, după cum s-a arătat mai înainte. Căci nu este un nume de superioritate și de domnie, ci de slujbă și de veghere.

Totuși, pentru că în stricăciunea Bisericii acest nume (ca și altele) a fost folosit cu abuz și este probabil să mai fie încă, nu putem încuviința felul acestor episcopi nou aleși, nici pe cel al capitulelor care îi aleg pentru asemenea slujbe, la care sunt aleși.

Adevărații episcopi trebuie să se dedice unei turme particulare, lucru pe care mulți dintre ei îl refuză; nici nu trebuie să uzurpe domnia peste frații lor și peste moștenirea lui Hristos, cum fac acești oameni.

Păstorii, în calitatea lor de păstori, nu au slujba de a vizita mai multe biserici unită cu păstoria, dacă nu le este dată.

Este o stricăciune ca episcopii să aibă de vizitat hotare mai întinse decât pot vizita în mod legitim.

Nimeni nu trebuie să aibă slujba de vizitare, decât cel care este ales în mod legitim pentru ea.

Consistoriile, fiind bine întemeiate, au puterea de a trimite vizitatori, unul sau mai mulți, cu însărcinarea de a vizita hotarele din cuprinsul consistoriului lor și, de asemenea, după ce le-au cerut socoteală, fie să-i mențină, fie să-i înlăture din vreme în vreme; iar acestor consistorii ei vor fi totdeauna supuși.

Jurisdicția penală în persoana unui păstor este o stricăciune.

Nu se potrivește cu Cuvântul lui Dumnezeu ca episcopii să fie păstori ai păstorilor, păstori ai multor turme, și totuși fără o anumită turmă și fără învățătură obișnuită.

Nu se potrivește cu Scripturile ca ei să fie scutiți de îndreptarea din partea fraților lor și de disciplina consistoriului particular al Bisericii în care vor sluji, nici ca ei să uzurpe slujba de vizitare a altor biserici, nici vreo altă funcție mai mult decât ceilalți slujitori, decât în măsura în care le va fi încredințată de Biserică.

De aceea dorim ca episcopii de acum fie să se învoiască cu acea rânduială pe care o cere de la ei Cuvântul lui Dumnezeu, după cum le-o va prescrie Biserica generală, fără să-și treacă hotarele, fie în treburile bisericești, fie în cele civile, fie să fie destituiți din orice funcție în Biserică.

Nu tăgăduim între timp că slujitorii pot și trebuie să-i sprijine pe prinții lor atunci când li se cere, în toate lucrurile care se potrivesc cu Cuvântul, fie în Consiliu sau în Parlament, fie în alt chip, cu condiția totdeauna să nu-și neglijeze propriile sarcini, nici să vatăme starea publică a Bisericii prin lingușirea prinților.

Dar, în general, spunem că nicio persoană, sub orice titlu al Bisericii, și mai ales sub titlurile folosite cu abuz în papism, de prelați, convente și capitule, nu trebuie să încerce vreo faptă în numele Bisericii, fie în Consiliu, fie în Parlament, fie în afara Consiliului, neavând nicio însărcinare din partea Bisericii

reformate din acest regat.

Și printr-un act al Parlamentului s-a hotărât ca biserica și jurisdicția papistășească să nu aibă niciun loc în acest regat, și ca niciun episcop sau alt prelat să nu folosească în vremurile viitoare vreo jurisdicție care izvorăște din autoritatea lui.

Și iarăși, ca în acest regat să nu fie recunoscută nicio altă jurisdicție bisericească decât aceea care este și va fi în Biserica reformată și care izvorăște din ea.

Astfel, socotim că ținerea de capitule în chip papistășesc, fie în bisericile catedrale, în mănăstiri, în colegii sau în alte locuri conventuale, uzurpând numele și autoritatea Bisericii, ca să se vatăme patrimoniul ei, sau folosirea oricărei alte fapte în paguba ei, începând din anul Domnului 1560, este abuz și stricăciune, împotriva libertății adevăratei Biserici și a legilor regatului, și de aceea trebuie să fie anulate, revocate și în vremurile viitoare cu totul oprite.

Trebuie desființate de asemenea dependențele jurisdicției papistășești, de felul cărora este jurisdicția amestecată a comisarilor, în măsura în care aceștia se amestecă în chestiunile bisericești și nu au nicio însărcinare din partea Bisericii pentru aceasta, ci au fost aleși pe vremea mamei suveranului nostru, când lucrurile erau în neorânduială. Este un lucru absurd ca mulți dintre ei, neavând nicio funcție în Biserică, să fie judecători ai slujitorilor și să-i destituie din posturile lor. De aceea, fie să li se interzică să se amestece în chestiunile bisericești, fie să li se mărginească în ce chestiuni pot fi judecători, fără să vatăme libertatea Bisericii.

De asemenea, cei care mai înainte făceau parte din starea bisericească în biserica papei, sau care sunt primiți de curând în titlurile papistășești și care acum sunt îngăduiți de legile regatului să stăpânească cele două treimi din veniturile lor bisericești, nu trebuie să aibă nicio altă libertate decât aceea de a administra partea care le-a fost rânduită și dată pe viață, și nu aceea de a

dispune, sub titlurile folosite cu abuz pe care le aveau, de veniturile Bisericii și de a le da în arendă și în feudă după bunul lor plac, spre marea vătămare a Bisericii și a sărmanilor lucrători care locuiesc pe pământurile Bisericii, împotriva oricărei conștiințe bune și a oricărei rânduieli.

XII - Câteva capete deosebite de reformă pe care le cerem

Tot ce s-a spus despre slujbele Bisericii, despre puterea separată a purtătorilor de slujbe, despre puterea lor unită de asemenea și, în sfârșit, despre patrimoniul Bisericii, înțelegem că este adevărata reformă pe care Dumnezeu o cere din mâinile noastre, ca Biserica să fie rânduită potrivit cu ea, ca după acea rânduială care se potrivește cel mai bine cu Cuvântul.

Dar, pentru că ar trebui să se atingă ceva în particular, privitor la starea țării și la ceea ce căutăm în principal să fie reformat în ea, le-am adunat în capetele care urmează.

Întrucât toată țara este împărțită în provincii, iar aceste provincii sunt la rândul lor împărțite în parohii, atât la țară, cât și în orașe, în fiecare parohie și congregație de mărime potrivită ar trebui să fie așezați unul sau mai mulți păstori care să hrănească turma, și niciun păstor sau slujitor să nu fie împovărat niciodată cu sarcina particulară a mai multor biserici sau turme decât una singură.

Și, pentru că se va socoti greu să se găsească păstori sau slujitori pentru toate bisericile parohiale din regat, atât la țară, cât și în orașe, socotim că, după sfatul celor cărora le va fi dată însărcinare de către Biserică și de către prinț, parohiile de la țară sau din satele mici pot fi unite câte două, trei sau mai multe, în unele locuri, laolaltă, iar bisericile principale și cele mai potrivite să rămână în picioare și să fie reparate îndeajuns, și să fie așezați în ele slujitori cu însușirile cerute; iar celelalte biserici, care nu sunt găsite necesare, să fie lăsate să se ruineze, curțile lor păstrându-se totuși ca locuri de îngropare; iar în unele locuri, unde este nevoie,

o parohie, în care congregația este prea mare pentru o singură biserică, poate fi împărțită în două sau mai multe.

Ar trebui să fie rânduiți doctori în universități, în colegii și în alte locuri unde este nevoie, și să fie îngrijiți îndeajuns, ca să deschidă înțelesul Scripturilor și să aibă grija școlilor și să învețe principiile elementare ale religiei.

Cât despre bătrâni, ar trebui să fie unii care să fie cenzori ai moravurilor poporului, unul sau mai mulți în fiecare congregație, dar nu o adunare a bătrânilor în fiecare biserică particulară, ci numai în orașe și în locurile de seamă, unde se pot găsi oameni cu judecată și destoinicie pentru acest scop, unde bătrânii bisericilor particulare din jur să se poată întruni laolaltă și să aibă un consistoriu comun și un loc de adunare între ei, ca să trateze toate lucrurile care privesc congregațiile asupra cărora au supravegherea.

Și, după cum trebuie să fie rânduiți oameni care să unească și să împartă parohiile, după cum cer nevoia și folosul, tot astfel ar trebui să fie rânduiți de Biserica generală, cu încuviințarea prințului, oameni care se tem de Dumnezeu și cunosc starea ținuturilor, care să fie în stare să numească și să hotărască locurile în care trebuie să se întrunească consistoriile particulare, luând în seamă diecezele, așa cum erau împărțite odinioară, și starea ținuturilor și a provinciilor regatului.

De asemenea, cu privire la adunările provinciale și sinodale, ar fi ușor să se chibzuiască câte și în ce locuri trebuie ținute și cât de des trebuie să se întrunească; aceasta trebuie lăsată la libertatea Bisericii generale și la rânduiala care va fi statornicită în această privință.

Adunările naționale ale acestei țări, numite de obicei adunările generale, trebuie să fie păstrate totdeauna în propria lor libertate și să-și aibă propriul lor loc.

Cu puterea Bisericii de a rândui vremurile și locurile potrivite pentru ele, iar toți oamenii, atât magistrații, cât și cei mai mici, să fie supuși judecății lor în pricinile bisericești, fără nicio reclamație sau apel la vreun judecător, civil sau bisericesc, din regat.

Libertatea alegerii persoanelor chemate la funcțiile bisericești, păzită fără întrerupere atâta vreme cât Biserica n-a fost stricată de Antihrist, dorim să fie restabilită și păstrată în acest regat.

Astfel încât nimeni să nu fie impus vreunei congregații, fie de către prinț, fie de către vreo persoană mai mică, fără alegere legitimă și fără încuviințarea poporului peste care este așezată persoana respectivă, după cum cer practica Bisericii apostolice și primare și buna rânduială.

Și, pentru că această rânduială, pe care o cere Cuvântul lui Dumnezeu, nu poate sta împreună cu patronatele și cu prezentarea la beneficii folosite în biserica papei, dorim ca toți cei care se tem cu adevărat de Dumnezeu să ia în seamă cu stăruință că numele de patronat și de beneficiu, împreună cu efectul lor, au izvorât numai de la papă și din stricăciunea dreptului canonic, întrucât prin ele vreo persoană era impusă sau așezată peste biserici care au Curam animarum.

Și, întrucât acest fel de a proceda nu are niciun temei în Cuvântul lui Dumnezeu, ci este împotriva lui și împotriva libertății de alegere numite, ele nu trebuie să mai aibă loc acum, în această lumină a Reformei. Și de aceea, oricine va îmbrățișa Cuvântul lui Dumnezeu și dorește ca împărăția Fiului Său, Hristos Isus, să înainteze, va îmbrățișa și va primi de asemenea acea rânduială și orânduire pe care o cer Cuvântul lui Dumnezeu și starea dreaptă a Bisericii Sale; altfel, degeaba l-au mărturisit.

Cu toate acestea, în ce privește celelalte patronate de beneficii care nu au curam animarum, cum se spune, precum sunt capelaniile, prebendele întemeiate pe pământuri temporale, rentele anuale și cele asemenea, ele pot fi rezervate vechilor

patroni, ca să dispună de ele, când devin vacante, în favoarea studenților și bursierilor, după cum li se cere prin act al Parlamentului.

Cât despre veniturile Bisericii în general, dorim să fie primită și menținută printre noi acea rânduială care se poate împăca cu sinceritatea Cuvântului lui Dumnezeu și cu practica curăției Bisericii lui Hristos.

Și anume, după cum s-a spus mai înainte, ca toate veniturile și patrimoniul Bisericii, cu excepția micilor patronate pomenite mai înainte, să fie împărțite în patru părți: una dintre ele să fie dată păstorului pentru întreținerea și ospitalitatea lui; alta bătrânilor, diaconilor și celorlalți slujbași ai Bisericii, precum grefierii adunărilor, cei care intonează psalmii, paracliserii și îngrijitorii bisericii, în măsura în care este necesar, alăturând de asemenea cu ei pe doctori și școlile, ca să ajute vechile fundații unde este nevoie; a treia parte să fie cheltuită pentru mădularele sărace dintre credincioși și pentru spitale; a patra pentru repararea bisericilor și pentru alte cheltuieli extraordinare, care sunt de folos Bisericii și, de asemenea, statului, dacă este nevoie.

Dorim, prin urmare, ca bunurile bisericești să fie strânse și împărțite cu credincioșie celor cărora le aparțin, și aceasta prin slujirea diaconilor, a căror slujbă îi revine în mod propriu strângerea și împărțirea lor, pentru ca săracii să-și primească partea lor din ele, iar cei din slujire să trăiască fără grijă și neliniște; precum și pentru ca restul vistieriei Bisericii să poată fi păstrat și cheltuit pentru folosințele cuvenite.

Dacă acești diaconi sunt aleși cu acele însușiri pe care Cuvântul lui Dumnezeu cere să le aibă, nu este nicio teamă că se vor purta cu abuz în slujba lor, cum a făcut mai înainte colectorul profan.

Totuși, pentru că această chemare li se pare multora primejdioasă, să fie obligați, cum erau odinioară, să dea socoteală în fiecare an păstorilor și consistoriului; iar dacă Biserica și prințul socotesc de

folos, să fie obligați chezași pentru credincioșia lor, ca veniturile Bisericii să nu fie risipite în niciun chip.

Și, pentru ca această rânduială să poată avea loc, trebuie să se îngrijească ca toți ceilalți care administrează veniturile Bisericii, colectori generali sau speciali, fie prin rânduirea prințului, fie în alt chip, să fie deposedați de orice altă administrare a lor și să îngăduie ca veniturile Bisericii să fie administrate în vremurile viitoare în întregime prin slujirea diaconilor și împărțite pentru folosința pomenită mai înainte.

Și, de asemenea, pentru ca veniturile bisericești să poată ajunge pentru acele folosințe pentru care urmează să fie rânduite, socotim că este necesar să se ceară ca toate înstrăinările, dările în feudă sau în arendă ale veniturilor Bisericii, atât pământuri, cât și zeciuieli, spre vătămarea și micșorarea vechilor venituri, să fie revocate și anulate, iar patrimoniul Bisericii să fie adus înapoi la vechea lui libertate de odinioară.

Și, de asemenea, ca în vremurile viitoare zeciuielile să nu fie arendate nimănui, decât celor care lucrează pământul, sau altfel să nu fie arendate deloc, după cum s-a convenit și s-a semnat mai înainte de nobilime.

XIII - Folosul care va izvorî din această reformă pentru toate stările

Întrucât scopul acestei guvernări și rânduieli spirituale despre care vorbim este ca Dumnezeu să fie proslăvit, Împărăția lui Isus Hristos să înainteze și toți cei care sunt din trupul Său tainic să poată trăi în pace în conștiință, de aceea îndrăznim să afirmăm cu tărie că toți cei care au cu adevărat în vedere aceste scopuri, chiar de dragul conștiinței, se vor învoi cu bucurie și se vor conforma acestei rânduieli și o vor înainta, atât cât le stă în putință, pentru ca, odată ce conștiința lor va fi liniștită, să poată fi umpluți de bucurie spirituală, dând deplină ascultare față de ceea ce cer

Cuvântul lui Dumnezeu și mărturia propriei lor conștiințe și lepădând orice stricăciune potrivnică acestora.

Apoi, vom deveni o pildă și un model de rânduială bună și evlavioasă pentru celelalte națiuni, țări și biserici care mărturisesc aceeași religie cu noi, pentru ca, după cum L-au proslăvit pe Dumnezeu pentru că am rămas până acum în sinceritatea Cuvântului, fără nicio rătăcire, lăudat fie Numele Lui, tot astfel să aibă același prilej în purtarea noastră, atunci când ne vom conforma acelei discipline, rânduieli și bune orânduiri pe care ni le cer din mâinile noastre același Cuvânt și curăția reformei. Altfel ni s-ar putea spune pe drept acea sentință înfricoșătoare: Robul care cunoaște voia stăpânului său și nu o face etc.

Mai mult, dacă avem vreo milă sau vreun respect față de mădularele sărace ale lui Isus Hristos, care cresc și se înmulțesc atât de mult printre noi, nu vom îngădui ca ele să mai fie păgubite de acea parte a patrimoniului Bisericii care li se cuvine pe drept; iar prin această rânduială, dacă este pusă în lucrare cum se cuvine, povara lor va fi luată de pe noi, spre marea noastră mângâiere, străzile vor fi curățate de strigătele și cârtirile lor, astfel încât nu vom mai fi un scandal pentru celelalte națiuni, cum am fost până acum, pentru că n-am rânduit nimic cu privire la săracii dintre noi și am făcut ca Cuvântul pe care îl mărturisim să fie vorbit de rău, dând vrăjmașilor prilej de clevetire și smintind conștiințele celor simpli și evlavioși.

Pe lângă aceasta, va fi o mare ușurare și un mare folos pentru tot poporul de rând, scutindu-l de zidirea și întreținerea bisericilor lui, de construirea podurilor și de alte lucrări publice asemenea; pentru lucrătorii pământului, la plata zeciuielilor lor; și, pe scurt, în toate acele lucruri în care au fost tratați până acum cu asprime de cei care erau numiți în mod mincinos oameni ai Bisericii, de arendașii, agenții, cămărașii și storcătorii lor.

În sfârșit, Maiestății Sale Regelui și statului țării le va reveni acest folos: că, fiind îngrijite îndeajuns celelalte treburi ale Bisericii,

potrivit împărțirii despre care s-a vorbit, prisosul, fiind strâns în vistieria Bisericii, va putea fi întrebuințat cu folos și cheltuit cu dărnicie pentru sprijinirea extraordinară a treburilor prințului și ale statului, și mai ales din acea parte care este rânduită pentru repararea bisericilor.

Așadar, ca să încheiem: dacă toți sunt gata să se supună acestei rânduieli, poporul lăsându-se cârmuit potrivit ei, prinții și magistrații nefiind scutiți, iar cei care sunt așezați în starea bisericească cârmuind și guvernând cum se cuvine, Dumnezeu va fi proslăvit, Biserica va fi zidită și hotarele ei vor fi lărgite, Hristos Isus și Împărăția Lui vor fi înălțate, Satana și împărăția lui vor fi răsturnate, iar Dumnezeu va locui în mijlocul nostru, spre mângâierea noastră, prin Isus Hristos, care, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, rămâne binecuvântat în toată veșnicia. Amin.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/ro/correo